

ETICKÁ VÝCHOVA

NÍŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE	ISCED 2
VYUČOVACÍ JAZYK	SLOVENSKÝ JAZYK
VZDELÁVACIA OBLASŤ	ČLOVEK A HODNOTY
PREDMET	ETICKÁ VÝCHOVA
SKRATKA PREDMETU	ETV
ROČNÍK	DEVIATY
ČASOVÁ DOTÁCIA	1 HODINY TÝŽDENNE 33 HODÍN ROČNE
MIESTO REALIZÁCIE	TRIEDA

Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Poslaním povinne voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností (otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie druhých...) ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Ciele učebného predmetu

Cieľom etickej výchovy ako povinne voliteľného predmetu na II. stupni základných škôl

je:

- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu
- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch
- vysvetliť žiakom pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne
 - o pozitívne) správanie
- umožniť žiakom osvojiť si ďalšie sociálne zručnosti, napr. vyjadrovanie citov, empatie, asertívne správanie
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaocenenie
- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejavovať svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva, ktoré potrebujú pomoc a porozumenie
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami
- umožniť žiakom pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia
- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou; formulovať svoje životné ciele, byť odolný voči nevhodným ponukám, ostať slobodný od závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú náš život
- rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálne vplyvy, vychovať kritického diváka.

Kompetencie

Kompetencie kognitívne – poznávacie

- osvojiť si základné pojmy, vyberať, hodnotiť, spracúvať a využívať získané informácie, neustále zlepšovať svoju vytrvalosť a sebadisciplínu, uvedomiť si svoje silné a slabé stránky, svoje možnosti a rezervy

Kompetencie na riešenie problémov

- vnímať a sledovať situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhovať riešenia podľa vedomostí a skúseností z danej oblasti, pri riešení problému využívať informácie získané z iných zdrojov, skúšať rôzne riešenia problému

Kompetencie komunikačné

- dokázať načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty, odovzdávať vlastné poznatky, sformulovať svoj názor, uplatňovať otvorenú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov, rešpektovať kultúrnu rozmanitosť

Kompetencie interpersonálne

- participovať na spoločnej komunikácii i na spoločnej činnosti pri tvorbe projektov a tímovej práci vo dvojici či v skupine, akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia, kooperovať v skupine, schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín, schopnosť empatie

Obsah učebného predmetu

Obsah tematických celkov

1. **Dôstojnosť a hodnota ľudskej osoby** (Priateľstvo a dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby)
2. **Prehĺbenie komunikačných schopností** (Vedenie dialógu a počúvanie, Riešenie konfliktov, Asertivita orientovaná na prosociálnosť, Asertívne techniky, Oprávnená a neoprávnená kritika)
3. **Etika a zdravý životný štýl** (Povedomie vlastnej hodnoty, Vzťah k sebe k iným k okoliu, Skromnosť a dobroprajnosť, Cieľavedomosť, pracovitnosť, usilovnosť, Veselosť a sebaovládanie, Náklonnosť medzi, Kultivované vyjadrovanie citov, Zmysluplné využívanie voľného času., Náklonnosť medzi chlapcom a dievčaťom)
4. **Závislosti ohrozujúce a znehodnocujúce náš život** (Škodlivosť fajčenia, Alkoholizmus, Hazardné hry, gamblerstvo, nadmerné sledovanie televízie, Ochrana pred vplyvom siekt, Sekty, kulty a skupiny orientujúce sa na rasovú neznášanlivosť, Masmédiálne vplyvy, Prosociálne vzory v masmédiách, Kritické hodnotenie televíznych programov, Výchova kritického diváka, Niektoré otázky etiky – tolerancia a rasová neznášanlivosť, interrupcie...

Prehĺbovanie komunikačných zručností

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - chápe dôležitosť rozvoja vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov - vníma vlastné omyly ,čo ho vedie k väčšej otvorenosti prijať kritiku - chápe dôležitosť zdravého životného štýlu aj vo svojom živote 	<ul style="list-style-type: none"> - vie, aké má miesto asertivita v prosociálnom správaní - pozná zásady prijímania a vyslovenia komplimentu, prijímania oprávnenej i neoprávnenej kritiky

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard	Obsahový štandard

<ul style="list-style-type: none"> - vo svojom živote uplatňuje zásady zdravého životného štýlu - má svoje koníčky a vie o nich so záujmom hovoriť - chápe dôležitosť zdravého životného štýlu aj vo svojom živote 	<ul style="list-style-type: none"> - poukáže na zhodné hodnoty ľudskej a náboženskej. - pozná zásady, ktoré súvisia so zdravým životným štýlom a vie ich vysvetliť - vie popísať význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcami a dievčatami
---	--

Závislosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - na ponuky k neviazanej zábave alebo iným druhom závislostí odpovedá – „nie“ - je schopný posúdiť mieru pri rôznych ponukách zábavy <ul style="list-style-type: none"> - akákoľvek neznášanlivosť voči osobám alebo skupinám osôb je mu cudzia - rozumie pojmom materializmus a konzumizmus. - chápe etické problémy súvisiace s pravdou a dobrým menom. 	<ul style="list-style-type: none"> - vie, čo spôsobuje závislosti v živote mladého človeka - pozná škodlivosť závislosti od fajčenia, alkoholu, omamných látok, hracích automatov, televízie, internetu, sexu, siekt, skupín orientovaných na rasovú neznášanlivosť - dokáže poukázať na krásu života bez drog. - komunikovať pravdivo a otvorene, ale taktne - pozná zásady narábania s pravdou

Masmediálne vplyvy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> - je schopný si vybrať televízne programy - je pripravený vyhodnotiť etické prvky filmu, alebo vysielania (vhodného pre svoju vekovú kategóriu) <ul style="list-style-type: none"> - vo virtuálnej - realite hľadá to, čo podporuje jeho zdravý životný štýl - voľný čas využíva vyvážene na zábavu, na pomoc, na prehlbovanie vzťahov, na svoje záujmy. - uvedomuje si množstvo ponúk na závislosť. - reflektuje mieru vlastnej slobody od rôznych závislostí. - na ponuky k neviazanej zábave alebo iným druhom závislostí odpovedá – „nie“. 	<ul style="list-style-type: none"> - vie vymenovať pozítíva i negatíva masmédií hlavne televízie a internetu - uvedomuje si množstvo ponúk na závislosť - reflektuje mieru vlastnej slobody od rôznych závislostí <ul style="list-style-type: none"> - túži zostať slobodným - voľný čas využíva vyvážene na zábavu, na pomoc, na prehlbovanie vzťahov, na svoje záujmy. - vie, čo spôsobuje závislosti v živote mladého človeka. - prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

Metódy a formy práce

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov.

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Metódy práce

- motivačný rozhovor

- vysvetľovanie
- precvičovanie
- opakovanie
- preverovanie
- práca s literatúrou

Formy práce

- frontálna výučba
- samostatná práca žiakov
- skupinová práca žiakov
- práca žiakov s literatúrou

Hodnotenie predmetu

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Základným dokumentom, ktorým sa budeme riadiť, sú Metodické pokyny na hodnotenie žiakov ZŠ č. 22/2011. V triedach, v ktorých je väčší počet žiakov zo SZP učiteľ prihliada na túto skutočnosť. Môže znížiť obsah učiva (maximálne 10 %). Musí byť však zachovaný predpísaný tematický obsah.

V 9. ročníku sa predmet klasifikuje.

Hodnotia sa ústne odpovede, praktické zadania úloh, referáty a projekty. Pri praktických aktivitách sa budú slovne hodnotiť praktické zručnosti s dôrazom na samostatnosť a správnosť vypracovaných praktických zadaní.

Pri hodnotení výsledkov sa v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov hodnotí:

- kvalita myslenia, predovšetkým jeho logickosť, samostatnosť, veku primeraná prezentácia
- preveruje sa schopnosť žiaka využívať medzipredmetové vzťahy a jeho schopnosť uplatňovať získané vedomosti a zručnosti pri riešení konkrétnych úloh
- aktivita žiaka na hodine
- schopnosť demonštrovať použitie princípov a pravidiel na riešenie úloh, na vyhľadávanie informácií, prezentovať informácie a poznatky
- úroveň domácej prípravy žiaka na vyučovacie hodiny.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

autor/ka	učebnica
LENCZ, L.	Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998.
LENCZ, L.	Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993.
LENCZ, L. – KRIŽOVÁ, O.	Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997.
OLIVAR, R.	Etická výchova. Bratislava 1992

